

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482

ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: מעלת ימי ספירת העומר

ספירת העומר טמונה סגולה גדולה לבל ישן במאסר, לאחר ספירת העומר אנו אומרים מזמור "למנצח בנגינות" ומכוונים על פי מה שכתב בשער הכוונות, שמזמור זה של "אלקים יחננו" יש בו מ"ט תיבות, מלבד הפתיחה של "למנצח בנגינות מזמור שיר", ומכוון כנגד מ"ט ימי העומר, ואילו הפסוק האמצעי "ישמחו וירננו לאומים", יש בו ג"כ מ"ט אותיות, המכוונים כנגד מ"ט ימי העומר, ובמנהגי ארץ ישראל של רבי אברהם גאלאנטא מצפת מובא, שקבלה בידם, שמי שמכוין בזה לא ינום לילה אחד בבית האסורים אפילו שיהיה אסור בדיני נפשות.

באה התורה ואומרת לנו, השבת הקדושה היא מתוקה כדבש, קודם כל מוטל עליך "זכור את יום השבת לקדשו" תרגיש את המתיקות של השבת ב"עשייה", תתענג על השבת. ואז תוכל בשמחה לקיים גם את החלק ה"שמור" של השבת.

נמצא כי עיקר החיבור לקיום המצוות ולימוד התורה, הוא על ידי הרגשת מתיקותם ונעימותם של המצוות וכדברי המסילת ישירים בהקדמתו: "להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו".

על פי יסוד זה נבאר את ענין ימי ספירת העומר, גילו לנו המקובלים כי בלילה הקדוש – ליל הסדר, יורד שפע עליון מלמעלה לכל יהודי ויהודי, וככל שמקיים את מצוות הלילה כך ממשיך אור גדול יותר. עד שמגיע לשיא באמירת "נרצה" ואז מגודל האור הרוחני מתעוררת בו השתוקקות של "ואני קירבת אלהים לי טוב", ומרגשי את העריבות ומתיקות של קירבת ה' וגילוי שכינה, ולכן פוצח באמירת "שיר השירים" אשר כל עניינו גילוי אהבה בין הבורא לכנסת ישראל.

אלא שלאחר סיום יום טוב ראשון מסתלק אותו שפע רוחני ושוב מרגשי האדם רחוק מבוראו, ומעתה מוטל עליו במשך ארבעים ותשעה ימי ספירת העומר לעמול ולהתייגע בעבודת הקודש כדי להחזיר חזרה את אותו אור רוחני שהרגיש בעת סיום ליל הסדר באמירת שיר השירים, וכשיגיע עלות השחר של חג השבועות יזכה שוב לאותו אור רוחני, אבל הפעם מחמת שזה בא על ידי עבודה ויגיעה שלו, הרי שזה ענין של קבע ויישאר עמו למשך תקופת הקיץ.

אלא שיש לשאול, מדוע צריך לתת לנו את השפע בליל הסדר אם מיד לאחר היום לוקחים לנו זאת?

אולם משמים חפצים שהאדם ירגיש את המתיקות והעריבות והנעימות של קירבת ה' וגילוי שכינה, וממילא אחר שטעם והרגיש מתיקות נפלאה זו, הוא כבר ירדוף אחריה עד שישגיח לקנין נצח.

כותב האור החיים הקדוש (פרשת בחוקתי פרק כ"ו פסוק י"ד): כי בודאי אם ישיג אדם חלק אחד מעריבות ידידות נעימות מתיקות ענף מענפי אור עליון, יבז בליבו בהיות בעולם הזה מלך המלכים בערך קיום מצוה אחת. ע"כ.

מסופר, כי בטרם עלה גר הצדק המפורסם הגרף פוטצקי הי"ד על המוקד, ביקשה אמו להיפגש עמו בבית הכלא, ובמפגש

בלוחות הראשונות כתוב: "זכור את יום השבת לקדשו", ואילו בלוחות השניות בפרשת ואתחנן (דברים ה', י"ב) נאמר: "שמור את יום השבת", ואומרת על כך הגמרא בראש השנה (כז.) "זכור ושמור" בדבור אחד נאמרו.

בפיטו "לכה דודי" (לרבי שלמה הלוי אלקבץ זצ"ל מצפת, נפטר ה' אלפים של"ו – 1577) מתחיל הבית הראשון: "שמור וזכור בדיבור אחד, השמיענו א-ל המיוחד". וצריך להבין מדוע המחבר הפך את הסדר והקדים שמור לזכור, הלא בלוחות הראשונות נאמר זכור, וא"כ היה לו לכתוב "זכור ושמור בדבור אחד", כסדר הכתוב? ובאמת שבספר 'סדר היום' (לרבי משה מכיר זצ"ל ריש מתבתא בעין זיתים ע"י צפת, סדר ערב שבת, נדפס לראשונה ב-1599, 20 שנה אחר פטירת בעל ה"לכה דודי"), מביא את הנוסח ב"לכה דודי" – "זכור ושמור בדיבור אחד", היינו שהקדים את מילת "זכור" ל"שמור".

בליקוטי מהר"ח כתב, שרצון המחבר לציין את שמו בראשי החרוזים הוא שהביאו להפך את הסדר ולהציב בראש החרוז הראשון את תיבת "שמור" המתחילה באות "ש" משמו.

אולם בספר 'ברוך שאמר' (פירוש על התפילה לבעל התורה תמימה) תמה על תירוץ זה, דלשם ענין ציון שמו בראשי תיבות, היה יכול לפתוח את הפיוט באופן שיתקיימו שני העניינים, שהיה אומר "שבת קודש זכור ושמור בדיבור אחד".

ועל כן כותב שיש טעם הגון וראוי לקבוע "שמור" קודם "זכור", והוא ע"פ מה שהביא הרמב"ן בפרשת יתרו ממדרשו של רבי נחוניא בן הקנה (ספר הבהיר אות קפ"ב) "שהזכירו עוד סוד גדול ב"זכור ושמור", ועל הכלל תהיה הזכירה ביום והשמירה בלילה, וזהו מאמר החכמים (ב"ק לב:), שאומרים בערב שבת "בואי כלה בואי כלה", באו ונצא לקראת שבת מלכתא, ויקראו לברכת היום קדושה רבא (פסחים קו.) שהוא הקידוש הגדול, ותבין זה, ע"כ.

וא"כ עפ"ז נראה שכיון שהוקבע פזמון זה לאומרו בכניסת ליל שבת, לכן הוא מסודר "שמור" שהוא בלילה, ואח"כ "זכור" שהוא ביום. (וכן יישב בשו"ת יחיה דעת ח"ה סי' ל', ובשו"ת קרית חנה דוד ח"ב ליקוטים אות כב.)

אולם לפי תירוץ זה שבליילה הוא בבחינת "שמור" ואילו ביום הוא בבחינת "זכור" אז מדוע נצטוו ישראל קודם כל על "זכור" שהוא בחינת יום, ואחר כך "שמור" שהוא בחינת לילה, הרי סדר היום הוא שהלילה קודם ליום?

אולם נראה לומר שבא ללמדנו כאן יסוד גדול, "זכור" זה בחינת עשייה, "שמור" לעומת זאת מתפרש על אי עשייה, בדרך כלל אדם מתחבר לעשייה מאשר לאי עשייה, כי אדם לא אוהב שכובלים אותו ומונעים ממנו לעשות דבר שהוא רוצה. העונש הקשה ביותר לאדם הוא מאסר ה"י [ראוי לציין כי בימים אלו של

היא מסרה לו מכתב מאת קיסר פולין בכבודו ובעצמו, בו הוא מתחייב לחון אותו באם יסכים לשוב לאמונתו הקודמת, ולא זו בלבד – אלא שהוא אף מתחייב למנותו למיניסטר לכבוד ולהעשירו.

הגרף פוטוצקי קרא את המכתב ולאחר מכן נטל בידו את ציצייתו ואמר לאמו: אמא יקרה! דעי לך, כי חוט אחד של ציציית, שוה לא רק יותר מלהיות מיניסטר בפולין – אלא אפילו יותר מכל העולם כולו.

ובדומה לזה, אנו בכל בוקר פותחים את אמירת פסוקי דזמרה בברכה: "ברוך שאמר והיה העולם", ולכאורה הרי הגמרא בעירובין (ג:) אומרת: נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא. אם כן כיצד אנו מברכים ומודים על הבריאה שבה אנו נמצאים בעל כרחנו?

לכן, בעת אמירת "ברוך שאמר" אוחזים אנו בשתי הציצייות, כי אם מקיים מצוות ודאי וודאי שנח לו שנברא (כיעוי' בתוספות שם), וכמו שבכה הגאון מוילנא בסוף ימיו, איך הוא עוזב עולם כזה שיכולים לקנות בו ציציית בכמה פרוטות ולהרויח נצח נצחים.

כמו כן, ידוע המעשה שבאו לפני הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ז"ע ואמרו לו, על אחד מעשירי תבל כמה הוא נהנה ממנעמי העולם הזה וכלום לא חסר לו, עד כדי כך שאחד מהדברים אהובים עליו הוא גלישה על השלג, ובקיץ שהשלג כבר נמס, לוקחים שקים של סוכר ועושים לו הרים של סוכר כדי שיגלוש על הסוכר. אמר להם רבי לוי יצחק מברדיטשוב: איך יכול להיות שיש לו עולם הזה אם הוא עדיין לא זכה להדליק נרות חנוכה!?

והיה אומר הרה"ק רבי שלמה מקרלין ז"ע (תורת אבות עמ' ר"כ): לו היו יודעים בעלי התאוות הגדולים ביותר כמה גדול התענוג שיש לצדיקים מכל מצוה שמקיימים, ובפרט משבת קודש, היו משליכים כל תאוותיהם ולוקחים עצמם למצוות. ע"כ.

למצב נפלא זה, להרגיש מתיקות ועריבות לימוד התורה וקיום המצוות, צריכה להביא אותנו ספירת העומר.

כי כל הסיבה שאדם אינו מרגיש את מתיקות קיום המצוות ולימוד התורה, על אף שהכתוב מעיד "מתוקים מדבש ונופים צופים". מחמת, שנכשל האדם מכל מיני חטאים ועבירות הבונים מסכים המפרידים בינו לבין בוראו, וממילא מתרחק הוא מהבורא ואינו יכול להרגיש את המתיקות של "ואני קירבת אלהים לי טוב".

אולם על ידי ספירת העומר, אשר ספירה זו בסגולתה להסיר ולסלק את כל הטומאה, וכדברי הבעל שם טוב הקדוש "וספרתם לכם", "לכם" ראשי תיבות: כדי לטהרנו מקליפותינו (אורח לחיים פרשת אמור). וכמו שכתב בספה"ק מחשוף הלבן (להרה"ק רבי יעקב אבוחצירא פרשת אמור) וז"ל: "והבאתם את עומר קצריכם" ... משום הכי קרי ליה "קציר", משום שאנו קוצרים ומנקים בכל שבוע את הקליפות של השבוע ההוא, ולכן קרא לכל ימי העומר קצירה...

וגילה לנו השל"ה הקדוש (מסכת פסחים) וז"ל: ...ענין ספירת העומר הוא ענין גדול וקדושה עליונה שממשיכים על עצמם כמו שיתבאר לקמן, על כן צריך שיתעורר בלבו בתשובה ויהיה קדוש וטהור וכו'. ע"ל. הרי לנו גודל קדושת ימים קדושים ונעלים, המסירים כל טומאה וחציצה ביננו לבין בוראנו, ממילא בחג השבועות זוכה לבוא טהור, ולהשיג את הקירבה הנפלאה של "ואני קירבת אלהים לי טוב".

יש כח עצום במצוות ספירת העומר לקדש את כל היום כולו, וכמו שלוקח בהמה ואומר "הרי זו עולה" נעשית הבהמה קודש קדשים ואסור למעול בה, כך גם כשאומר "היום יום אחד לעומר" היום נהיה קדוש, וכל מצוה שיעשה ביום הזה יש לו משמעות אחרת.

בישיבה בחיפה עבד בחור חילוני, מבית חילוני וחברה חילונית, אורח חיים חילוני ואורח מחשבה חילוני. הרב הקדים לו תמיד שלום, כפי שהוא מקדים לכל אדם. שאל לשלומי, האיר פנים, ומפעם לפעם שאל: "אולי תסכים להניח תפילין?" לא בשביל הרב, באמת, מה יש מזה לרב.

בשבילו, לזכות אותו במצוה. אבל הבחור השיב באדיבות: "לא תודה". וכך זה חזר על עצמו, במין סבב בלתי נלאה.

יום אחד שאל אותו הרב: "אולי תסכים לחזור אחרי על משפט אחד?" זו כבר בקשה שקשה לסרב לה. "אמור נא אחרי: היום ארבעה עשר יום, שהם שני שבועות לעומר". נו, הסכים ואמר.

למחרת היום, שאל אותו הרב: "אולי תסכים להניח תפילין?" השאלה השגרתית. והוא השיב: "בהחלט, למה לא".

מה קרה, מה נשתנה? הספירה הזריחה בו קדושה עליונה. הפיחה להבה בזיק היהדות.

נסיים בסיפורו של הגאון רבי יהודה זרחיה סגל זצ"ל (רבה של קרית שלום בת"א): לפני שנים רבות, נפטר לבית עולמו יהודי יקר תלמיד חכם גדול, אשר כיהן כרב באחד מבתי כנסיותיה של תל אביב. אותו רב, היה ידידו של הרב סגל, ולאחר פטירתו, הגיע אליו בחלום וסיפר דבר נורא: הוא סיפר כי כשהגיע לפני בית דין של מעלה, אפילו לא העמידו אותו בדין, מאחר והיה זך ונקי מכל עוון. הוא נכנס מיד לגן עדן, וניתנה לו רשות להיכנס לכל מקום כרצונו. אולם למרות כל זאת, הוא מרגיש רע כל כך, עד שהוא היה רוצה לחזור אל העולם הזה!!!

הרב סגל הזדעזע לשמע הדברים, ובירר: הכיצד יתכן הדבר? איך יכול להיות שאדם שזכה להיכנס לגן עדן, להיכלות עליונים נפלאים, מוכן לוותר על כל זאת ולשוב אל העולם הזה השפל?

הסביר לו אותו רב בכאב: דע לך, כי התענוג בעולם הבא – היינו רק בהנאה עצומה שישנה כאשר צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. נשמותיהם של הצדיקים מקבלות אור מה' יתברך, וזהו התענוג המושלם ביותר שיתכן. דא עקא, כשאני הגעתי לגן עדן גיליתי כי אמנם כל הצדיקים מקבלים מאורו יתברך – אולם אני לא! ביררתי את הדבר, והסבירו לי כי אמנם עבדתי את ה' באמת בחיי ועשיתי כל מה שנדרש ממני, אולם לא עבדתי על דביקות בה' יתברך! ומי שאינו קונה את הדביקות בה' בעולם הבא – אינו יכול להנות ממנה בעולם הבא!

כשהרב סגל היה מספר את הסיפור הזה, הוא היה בוכה בדמעות שלישי, וכל השומעים היו בוכים יחד איתו. כמה כואב לשמוע על אדם שהיה גדול כל כך עד שזכה להיכנס לגן עדן בלא דין וחשבון, אבל לא הרויח מכך כלום! אולם אנו, לא יכולים להסתפק בדמעות... עלינו לעשות מעשה! אנו עדיין יכולים לשנות, לתקן ולקנות את הדביקות בה' יתברך בחיי חיותנו – בכדי שנזכה לאור באור החיים לעתיד לבוא.

מהדברים הללו אנחנו מבינים, בניגוד למה שמקובל לחשוב, כביכול התורה והמצוות הן תכלית הבריאה – האמת היא שהתכלית הינה: להתדבק בה' יתברך! בבחינת "ואני קירבת אלהים לי טוב". התורה והמצוות מהווים את האמצעי שעל ידו ניתן להשיג את הדביקות הזו, אבל הם לא התכלית עצמה.

קו הטלפון "להתענג בתענוגים"

מאגר השיעורים של הרב איתי בן אהרון שליט"א

0772618021

להזמנת הספר "נחלת שדה תנאים ואמוראים" יש להקיש 71